

## 2. Ο Ηράκλειος και η δυναστεία του (610 – 717):

### Εσωτερική μεταρρύθμιση και αγώνας επιβίωσης

#### α. Το βυζάντιο σε κρίση

**Εκδήλωση μεγάλης κρίσης** στο δεύτερο μισό του 6<sup>ου</sup> και στις αρχές του 7<sup>ου</sup> αι.:

Λοιμοί, κακές σοδειές, σεισμοί και εισβολές στα εδάφη της αυτοκρατορίας ► παρακμή των πόλεων, μείωση του πληθυσμού και υποχώρηση του εμπορίου και της νομισματικής κυκλοφορίας ► επέκταση της κρίσης στη δημόσια οικονομία ► παραμέληση του στρατού ► εισβολές Σλάβων και Περσών ► Ανάγκη ριζικής μεταρρύθμισης.

#### β. Η αντεπίθεση του Ηρακλείου

**Αναδιοργάνωση του στρατεύματος** με την οικονομική συμπαράσταση της εκκλησίας.

**Νίκη επί των Περσών** στη μάχη της Νινευί το 627 και ανάκτηση όλων των βυζαντινών επαρχιών στην Εγγύς Ανατολή.

**Νίκη επί των Αβάρων και των Σλάβων** που σε συνεννόηση με τους Πέρσες πολιορκήσαν την Κωνσταντινούπολη.

**Η αρπαγή του Τιμίου Σταυρού** από τους Πέρσες έδωσε στον Ηράκλειο την ευκαιρία να προσδώσει στον πόλεμο **θρησκευτικό χαρακτήρα** και να ενισχύσει το φρόνημα των στρατιωτών.

#### γ. Θέματα και εξελληνισμός του κράτους

**Θέματα:** διοικητικές περιφέρειες με δικό τους στρατό, που αποτέλεσαν τον πυρήνα του νέου διοικητικού συστήματος που εγκαθίδρυσαν οι διάδοχοι του Ηρακλείου προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις αραβικές επιδρομές.

**Θεματικός στρατός:** αποτελούσε ένα είδος εθνικού στρατού που τον συγκροτούσαν ελεύθεροι αγρότες, στους οποίους το κράτος παραχωρούσε **στρατιωτικά κτήματα ή στρατιωτόπια**.

**Ο στρατηγός** ασκούσε την ανώτατη στρατιωτική και πολιτική εξουσία στα όρια του θέματος.

Το σύστημα των θεμάτων σταθεροποιήθηκε τον 7<sup>ο</sup> αι. και επεκτάθηκε και στις ευρωπαϊκές επαρχίες του κράτους

**Εξελληνισμός της κρατικής διοίκησης** με την υιοθέτηση της ελληνικής γλώσσας ως επίσημης στην πολιτική και στρατιωτική διοίκηση και την αντικατάσταση των Ρωμαϊκών τίτλων από ελληνικούς ► σηματοδότηση του τέλους της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και της αρχής της μεσαιωνικής ελληνικής Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Πηγή: 2<sup>ο</sup> Γυμνάσιο Άνω Λιοσίων